

Številka: 3562-0491/2024-3

Datum: 28. 2. 2024

SPINA Novo mesto d.o.o.

Resslova ulica 7 A

8000 Novo mesto

ZADEVA: Gradnja sončnih elektrarn SE Enery Divača 1 in SE Enery Divača 2 v območju SE »Jezerce« - Divača, na parcelah 129/30, 129/61, 201/4, 212, 213, 216/1, 222/1, 223, 226/1, 227, 230/1, 231, 236/1 in 238, v katastrski občini 2452 Divača, v občini Divača - strokovno mnenje v postopku pridobitve gradbenega dovoljenja

Z vlogo z dne 30. 1. 2024, prejeto dne 30. 1. 2024 po elektronski pošti, ste zaprosili naslovni zavod za izdajo mnenja za gradnjo sončnih elektrarn pri Divači.

Vlogi ste priložili:

- dokumentacijo: **DPP, št. 181/2023, januar 2024, SPINA Novo mesto d.o.o.,**
- Pooblastilo o zastopanju.

Strokovno mnenje izdajamo v povezavi s 141. členom Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP; v nadaljevanju: Gradbeni zakon) na podlagi določil 105. in 105.a člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10; v nadaljevanju: ZON), 3. odstavkom 42. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11) in skladno s 43. členom Gradbenega zakona.

Na podlagi prejete vloge in dokumentacije ugotavljamo, da načrtuje investitor **ENERY SLO energija obnovljivi viri d.o.o., Trg komandanta Staneta 8, 1000 Ljubljana**, gradnjo sončnih elektrarn SE Enery Divača 1 in SE Enery Divača 2 v območju SE »Jezerce« - Divača, znotraj avtocestnega razcepa Gabrk, na parcelah 129/30, 129/61, 201/4, 212, 213, 216/1, 222/1, 223, 226/1, 227, 230/1, 231, 236/1 in 238, v katastrski občini 2452 Divača. Celotno območje SE se bo očistilo vegetacije. Za postavitve in vzdrževanje je predvidena izvedba servisnih cest, ograj in temeljev za objekte in opremo. Predvidena je gradnja transformatorskih postaj, oprema SE (razsmerniki in fotonapetostni paneli) ter hranilniki električne energije. Od elektrarne do odjemnih mest na obstoječih daljnovodih je predviden kablovod. Predvidena je ozelenitev prostih poškodovanih površin. Na severnem delu je predvidena zasaditev dreves ob vzdrževalni poti.

Lokacija oz. daljinski vpliv obravnavanega posega se nahaja na naslednjih varovanih območjih:

Preglednica 1: Posebna varstvena območja (območja Natura 2000)

Ime območja Natura 2000	Koda	Uradna objava
Kras	SPA - SI5000023	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), Uradni list RS, št. 49/04, popr. 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13, 39/13-Odl.US, 3/14, 21/16 in 47/18
daljinski vpliv na: Kras	SAC – SI3000276	

Glede na status območja, lokacijo in vrsto posega ugotavljamo, da je treba izvesti presojo sprejemljivosti posega na naravo po 105. a in 33. a členu ZON skladno s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja. Presajo sprejemljivosti izvede upravni organ ob izdaji gradbenega dovoljenja na podlagi tega mnenja.

V nadaljevanju podajamo ugotovitve o učinkih posega in varstvenih ciljnih varovanih območjih, na katere bi poseg lahko vplival ter podajamo oceno vplivov posega na varstvene cilje varovanih območij.

Vsebinska pravna podlaga, na podlagi katere izdajamo omilitvene ukrepe na varovanih območjih:

- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), Uradni list RS, št. 49/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013 - popr., 39/2013 - Odl. US, 3/2014, 21/2016, 47/18 (7. člen),
- Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023-2028, sklep Vlade Republike Slovenije št. 35600-4/2023/5 z dne 4. 10. 2023; v nadaljevanju: PUN.

Širše območje posega je pomembno za ohranjanje ogroženih in zavarovanih vrst zaradi katerih sta bili opredeljeni Natura 2000 območji: npr. podhujke (*Caprimulgus europaeus*), velikega skovika (*Otus scops*), rjavega srakoperja (*Lanius collurio*), črtastega medvedka (*Callimorpha quadripunctaria*), dolgokrillega netopirja (*Miniopterus schreibersii*), rogača (*Lucanus cervus*) in habitatnih tipov vzhodna submediteranska suha travišča...

Ocenjujemo, da bi predviden poseg imel pomemben vpliv na navedene varovane živalske vrste zaradi možnosti svetlobnega onesnaženja in odstranjevanja zarasti ter izvajanja del v neustreznem času, vzdrževanja območja na neustrezen način in gradnje omrežja, ki ne bo za ptice varno.

Nameščanje razsvetljave na območjih, ki so pomembna za ohranjanje pestrosti ponoči letelih žuželk, dokazano zmanjšuje njihovo vrstno pestrost in številčnost. Osvetljevanje v delu leta, ko je večina le teh bolj aktivnih, nočno aktivnim vrstam žuželk povzroča motnje pri razmnoževanju in zmanjšuje količine razpoložljive hrane. Nočne vrste žuželk (npr. nočni metulji, hrošči ...), se orientirajo po luni, svetilke pa njihovo orientacijo zmedejo, saj priletijo na njih. Tam so precej lažji plen plenilcem kot v njihovem naravnem okolju, mnoge tam tudi poginejo. Ker se v času kroženja okoli svetilke ne prehranjujejo in ne razmnožujejo, imajo zato manj potomcev. Sčasoma je njihovo število tako vse manjše. Svetlobno onesnaženje, zlasti javna razsvetljava je prepoznano kot eden ključnih dejavnikov, ki pospešujejo izumiranje nočnih metuljev npr. črtastega medvedka. Nočni metulji igrajo pomembno vlogo v prehranjevalnih spletih, pomembni so tudi kot opaševalci, zato je z upadanjem njihove številčnosti ogrožen tudi celoten ekosistem. Ker umetno osvetljevanje negativno vpliva na pogostost in raznolikost žuželk v naravi, se tudi količina plena netopirjev pomembno zmanjšuje, to pa negativno vpliva na vse vrste netopirjev in nočno aktivnih ptic kot sta npr. podhujka in veliki skovik. Svetlobno onesnaževanje torej posredno povzroča tudi zmanjševanje površine ustreznega prehranjevalnega habitata netopirjev in nočno aktivnih vrst ptic, ter pripelje do večje medvrstne kompeticije pri netopirjih, ki postanejo bolj izpostavljeni plenilcem. Poleg tega ima samo razsvetljevanje tudi direkten vpliv na velikost prehranjevalnega habitata npr. netopirjev, saj se večina varovanih vrst izogiba osvetljenim območjem.

Poseg predstavlja gradnjo na večji površini, ki je deloma v zaraščanju. Odstranjevanje lesne zarasti v času gnezdenja varovanih vrst ptic, kot sta rjavi srakoper in podhujka, bi lahko povzročilo motnjo pri razmnoževanju in speljevanju mladičev, njihovo morebitno uničenje ter posledično manjšanje zaroda, prav tako izvajanje gradbenih del v tem času. Vzdrževanje območja na način tretiranja površin z biocidi bi lahko povzročilo zastrupitev ptic (direktno ali preko zaužitih žuželk), kar bi povzročilo zmanjšanje populacij varovanih vrst. Postavitev nadzemnih elektrovdov, brez izolacije električnih vodnikov ima lahko za posledico električni udar in pogin ptic. Predvsem so na električne udare občutljive velike uharice, ki se lahko ob priletanju ali vzletanju z daljnovoda, zaradi njihove velikosti, dotaknejo električnih žic, medtem ko se z nogami držijo za prečko stebra.

Ker lahko prihaja do trka ptic, žuželk in netopirjev s paneli, kar povzroča njihovo večjo smrtnost, morajo fotonapetostne celice biti prekrite z antirefleksno plastjo, ki zmanjšuje odboj svetlobe in privlačnost za ptice, žuželke ter netopirje.

Glede na navedeno, na podlagi opravljene ocene vplivov posega ugotavljamo, da posledice učinka načrtovanega posega **ne bodo bistveno vplivale (ocena C)** na stanje vseh varovanih vrst in habitatnih tipov ter na varstvene cilje varovanega območja, na njegovo celovitost in povezanost **ob upoštevanju sledečih omilitvenih ukrepov**, ki so potrebni za ohranjanje ugodnega stanja zgoraj navedenih varovanih vrst ptic, metuljev in netopirjev:

- Zaradi ohranjanja ugodnega stanja navedenih vrst se v delu leta od 15. aprila do 15. oktobra območja posega v času izvajanja posega in v času izvajanja dejavnosti, v nočnem času (od sončnega zahoda do sončnega vzhoda) ne osvetljuje. Dejavnost se v tem času opravlja v dnevnem času. Za morebitno zunanje osvetljevanje v preostalem delu leta se uporablja svetilke usmerjene v tla (brez sevanja svetlobe nad vodoravnico), ki sevajo z barvno temperaturo pod in vključno 2700 K (ali svetilke z barvno temperaturo pod in vključno 3000 K, ki ne oddajajo svetlobe v ultravijoličnem in modrem delu spektra).
- Odstranjevanje lesne zarasti se izvede od 1. avgusta tekočega leta do 1. marca naslednjega leta, izven časa gnezditve varovanih vrst ptic.
- Na območju se za vzdrževanje površin ne uporablja biocidov (herbicidi, insekticidi ipd.).
- Električno omrežje se gradi za ptice varno (izoliranje nadzemnih električnih vodnikov v območju stebrov, transformatorskih postaj ipd.).
- Fotonapetostne celice je treba prekriti z ustrezno zaščito (folija (antirefleksna plast)), ki bo zmanjšala odboj svetlobe in privlačnost za ptice, žuželke in netopirje.

Če se ocena vpliva uvrsti v velikostni razred C, vplivi na varstvene cilje posameznih varovanih območij in njihovo celovitost ter na povezanost skladno s 25. členom Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja niso škodljivi ob izvedbi omilitvenih ukrepov. Omilitveni ukrepi v obravnavanem primeru štejejo kot drugi pogoji, ki morajo biti obvezno vključeni v izrek gradbenega dovoljenja.

Glede na navedeno menimo, da je poseg **sprejemljiv, ob upoštevanju zgoraj navedenih omilitvenih ukrepov, ki naj jih pristojni upravni organ vključi v izrek gradbenega dovoljenja.**

Predlagamo tudi sledeče usmeritve in opozorila:

- V času gradnje in po njej je treba zagotoviti vse tehnične in druge ukrepe za preprečitev kakršnegakoli onesnaženja tal in okolice (npr. z odplakami, naftnimi derivati,...).
- Ves odpadni gradbeni material, zemeljski višek in druge odpadke naj investitor oz. izvajalec del odpelje na za ta namen urejeno odlagališče. Odlaganje odpadkov v naravo ni sprejemljivo.
- Med zemeljskimi deli lahko pride do odkritja potencialnih geoloških naravnih vrednot (minerali, fosili, tektonske strukture) in podzemnih geomorfoloških naravnih vrednot (jame, brezna). Na podlagi 74. člena ZON mora fizična ali pravna oseba, ki izvaja poseg ali dejavnost med katero je prišlo do najdbe, začasno ustaviti dela, najdbo zaščititi in o najdbi nemudoma obvestiti organizacijo, pristojno za ohranjanje narave. Enako velja v primeru najdb jamskih objektov v skladu z 22. členom Zakona o varstvu podzemnih jam (*Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg*).
- Za gradnjo sončne elektrarne je najverjetneje treba izvesti predhodni postopek. Predlagamo, da to preverite pri pristojnem upravnem organu.
- Območje je v Občinskem prostorskem načrtu občine Divača opredeljeno kot DI-119 ZS. Za območje je predvidena izdelava OPPN. Splošne usmeritve za OPPN med drugim določajo umestitev objektov za šport in rekreacijo v degradiran del območja.

Na območju kjer so s tehničnim poročilom predvideni posegi, se nahaja tudi kvalitetno vzhodno submediteransko suho travišče (rastišče zavarovanih vrst npr. navadni kukavičnik *Gymnadenia conopsea*, krvavordeči klinček (*Dianthus sanguineus*), bodalica (*Stipa* sp.) ... *Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah* (*Uradni list RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09 in 15/14*)), ki se mestoma zarašča z grmi, zato predlagamo, da se posege umešča na način, da se npr. na parcelah 226/1, 227 in 231 k.o. Divača ohranja ta habitatni tip.

Pripravi(a):

Tanja Lukežič, univ. dipl. inž. geol.
naravovarstvena svetnica

Bojana Fajdiga, univ. dipl. biol.
Višja naravovarstvena svetovalka

Anica Cernatič Gregorič, prof. geografije in zgod.
naravovarstvena svetnica

Klavdij Bajc, univ. dipl. biol.
naravovarstveni svetnik
vodja OE Nova Gorica

ZAVOD RS ZA VARSTVO NARAVE
Št. dok.: 3562-0491/2024 - 3
Podpisnik: KLAVDIJ BAJC
Izdajatelj: Republika Slovenija, SIGEN-CA G2
Št. potrdila: 78302687371837969429799745141
Veljavnost: 11.02.2026 Datum in ura: 28.02.2024 15:37
Elektronsko podpisano v dok. sistemu.

Poslano:

- naslovniku (po e-pošti: tina.glavas@spina.si)
- arhivu